

เอกสารประกอบการบรรยายครั้ง ๑

วิชา ยืม คำ ประกัน จำนอง จำน่า

สมัยที่ ๗๖ ปี ๒๕๖๖

โดย

วิวัฒน์ ว่องวิวัฒน์ไวยยะ
ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำกอง
ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

บางส่วนอ้างอิงจากคำบรรยายหน้าภาคกลางวันของท่าน อ.ปัญญา นอมรอก

อ.วิวัฒน์ ว่องวิวัฒน์ไวยยะ (๗ ช.ม.)

- วันที่ ๒๒ พ.ค. ๖๖ (ครั้งที่ ๑) - ๑ ช.ม.
- วันที่ ๑๒ มิ.ย. ๖๖ (ครั้งที่ ๒-๓) - ๒ ช.ม.
- วันที่ ๒๖ มิ.ย. ๖๖ (ครั้งที่ ๔-๕) - ๒ ช.ม.
- วันที่ ๑๐ ก.ค. ๖๖ (ครั้งที่ ๖-๗) - ๒ ช.ม.

อ.อภิชาติ คงชาติตรี (๗ ช.ม.)

- วันที่ ๒๔ ก.ค. ๖๖ - ๒ ช.ม.
- วันที่ ๗ ส.ค. ๖๖ - ๒ ช.ม.
- วันที่ ๒๘ ส.ค. ๖๖ - ๒ ช.ม.
- วันที่ ๔ ก.ย. ๖๖ - ๑ ช.ม.

สถิติคดี รวม ๕๖ สมัย (สมัย ๒๐ - ๗๕)

- ยืม ๖ ครั้ง
  - คำ ๑๐ ครั้ง
  - จำนอง ๑๕ ครั้ง
  - คำ+ จำนอง ๖ ครั้ง
  - ยืม+ คำ ๕ ครั้ง
  - จำน่า ๓ ครั้ง,
  - ยืม+ จำนอง, จำน่า+ จำนอง
- อย่างละ ๒ ครั้ง
- ยืม+ จำน่า, คำ+ จำน่าอย่างละ ๑ ครั้ง
  - ยืม+ คำ+ จำนอง+ จำน่า,
  - ยืม+ จำนอง+ จำน่า อย่างละ ๑ ครั้ง

สถิติคดี รวม ๕๖ สมัย ยืมออก ๑๗ ครั้ง

- ยืม ๖ ครั้ง ม.๖๔๓, ๖๕๓, ๖๕๔
  - ยืม+ คำ ๕ ครั้ง ม.๖๕๒, ๖๕๓, ๖๕๕
  - ยืม+ จำนอง ๒ ครั้ง ม.๖๕๓
  - ยืม+ จำน่า ๑ ครั้ง ม.๖๔๐, ๖๔๔
  - ยืม+ จำนอง+ จำน่า ๑ ครั้ง ม.๖๕๔
  - ยืม+ คำ+ จำนอง+ จำน่า ๑ ครั้ง ม.๖๕๒
- (สรุป ม.๖๕๒ - ๖๕๖)

ทรัพย์สินที่ซื้อ บุคคลสิทธิซื้อ ๒-๓) ครอบครองรวมคดีซื้อ

ทรัพย์สินที่คืน นิติกรรมสัญญาหนี้ ละเมิด(ข้อ ๒-๓) ครอบครองรวมคดีซื้อ
ซื้อขาย ยืมฯ ตัวแทนฯ หุ้นส่วนฯ (ข้อ ๔-๗)

ยืม คำฯ ข้อ ๒-๓

๑. การเกิดสัญญาและผล
๒. ความสมบูรณ์(บุคคล-เจตนา-วัตถุประสงค์)
๓. เลิกสัญญาบททั่วไป
๔. มัดจำ- เมียปรับ
๕. หนี้

ยืม คำฯ ในข้อ ๕ บรรพ ๓

๑. ลักษณะสัญญา (แบบ, หลักฐาน)
๒. ผลของสัญญา
๓. สิทธิหน้าที่ของคู่สัญญา (ขอบเขตความรับผิดชอบ)
๔. การฟ้องบังคับ
๕. การเลิกหรือความระงับ

ยืม

๑. ยืมใช้คงรูป

- ๑) ลักษณะสัญญาฯ ๒) หน้าที่ผู้ยืมใช้คงรูป
- ๓) ความรับผิดชอบผู้ยืมฯ ๔) ความระงับของสัญญาฯ
- ๕) อายุความ

๒. ยืมใช้สิ้นเปลือง

- ๑) ลักษณะสัญญาฯ ๒) หน้าที่ผู้ยืมใช้สิ้นเปลือง
- ๓) อายุความ

๓. กู้ยืมเงิน

๑. ยืมใช้คงรูป

- ๑) ลักษณะสัญญาฯ (ใช้คงรูป+ไม่มี+ไม่โอน+ส่งมอบ+ตัวผู้ยืม)
- ๒) หน้าที่ผู้ยืมฯ (ม.๖๔๒+ม.๖๔๓+ม.๖๔๔+ม.๖๔๐,๖๔๖+ม.๖๔๗)
- ๓) ความรับผิดผู้ยืมฯ (ม.๖๔๓ เมื่อผิดหน้าที่เท่านั้น ฎ.๒๓๖๖/๕๑)
- ๔) ความระงับของสัญญาฯ (ม.๖๔๘+อื่นๆ)
- ๕) อายุความ (ม.๖๔๕+ม.๑๕๓/๓๐)

๑. ยืมใช้คงรูป

- ๑) ลักษณะสัญญาฯ (ม.๖๔๐, ๖๔๑)
  - (๑) ใช้ทรัพย์สินคงรูป
  - (๒) ไม่มีค่าตอบแทน
  - (๓) ไม่โอนกรรมสิทธิ์
  - (๔) บริบูรณ์เมื่อส่งมอบทรัพย์สิน
  - (๕) ถือเอาตัวผู้ยืมเป็นสาระสำคัญ

๑. ยืมใช้คงรูป

- (๑) ใช้ทรัพย์สินคงรูป
  - ส่วนใหญ่เป็นวัตถุมีรูปร่างจำพวกสังหาริมทรัพย์
  - แต่เห็นว่าน่าจะรวมถึงวัตถุไม่มีรูปร่างและสังหาริมทรัพย์ด้วย

๑. ยืมใช้คงรูป

- (๒) ไม่มีค่าตอบแทน
  - ม.๖๔๐ “ใช้สอยทรัพย์สินสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้เปล่า”
  - ถ้ามีค่าตอบแทนไม่ใช่เรื่องยืมอาจเป็นเช่าทรัพย์สิน

๑. ยืมใช้คงรูป

- (๒) ไม่มีค่าตอบแทน
  - ด้วยที่ไม่มีค่าตอบแทน ผู้ให้ยืมจึงไม่ต้องรับผิดในความชำรุดบกพร่องหรือการรอนสิทธิ ต่างจากเช่าทรัพย์สิน

๑. ยืมใช้คงรูป

- (๓) ไม่โอนกรรมสิทธิ์
  - ม.๖๔๐ “...ตกลงจะคืนทรัพย์สินนั้น...”
  - คืนทรัพย์สินนั้น ทรัพย์สินอื่นไม่ได้ จึงได้ชื่อว่า “คงรูป”
  - ผู้ให้ยืมไม่จำเป็นต้องเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ (ฎ.๕๒๖/๒๕, เนติศมัย ๕๓) คล้ายเช่าทรัพย์สิน
  - ผู้ยืมจะอ้างว่าผู้ให้ยืมไม่ใช่เจ้าของไม่ได้
  - ถ้าเกิดภัยพิบัติโดยมิใช่ความผิดของผู้ยืม ผู้ให้ยืมต้องรับผิดในบาปเคราะห์นั้นเอง
  - เจ้าของก็จำหน่ายจ่ายโอนได้และได้คอกผล

๑. ยืมใช้คงรูป

(๔) บริบูรณ์เมื่อส่งมอบทรัพย์สิน

- ม.๖๔๑ “...บริบูรณ์เมื่อส่งมอบ...”
- ถ้าไม่ส่งมอบไม่โมฆะแต่ยังไม่เกิดผลผูกพัน
ยังไม่เกิดสิทธิและหน้าที่ตาม ส.ญ.
- การส่งมอบเทียบ ม.๔๖๒
- ผู้ยืมมีสิทธิครอบครองติดตามทรัพย์สินได้
(ฎ.๑๔๐๓/๓๗)
- ส.ญ.จะให้ยืมใช้คงรูปเห็นว่าไม่น่าจะมีได้

๑. ยืมใช้คงรูป

(๕) ถือเอาตัวผู้ยืมใช้คงรูปเป็นสาระสำคัญ

- ม.๖๔๗ “...ระงับสิ้นไปด้วยมรณะแห่งผู้ยืม”
- ปกติยอมเพ็งเล็งถึงคุณสมบัติของผู้ยืมว่าสมควร
ได้รับความไว้วางใจในการใช้ด้วยความระมัดระวัง
และดูแลรักษาทรัพย์สินที่ยืมอย่างดีหรือไม่
- ผู้ยืมตาย ส.ญ.ยืมใช้คงรูประงับ
- ผู้ให้ยืมตาย ส.ญ.ยืมใช้คงรูปไม่ระงับ
- ลักษณะเดียวกับเช่าทรัพย์สิน

๑. ยืมใช้คงรูป

- ๑) ลักษณะสัญญา (ใช้คงรูป+ไม่มี+ไม่โอน+ส่งมอบ+ตัวผู้ยืม)
- ๒) หน้าที่ผู้ยืม (ม.๖๔๒+ม.๖๔๓+ม.๖๔๔+ม.๖๔๐,๖๔๖+ม.๖๔๓)
- ๓) ความรับผิดชอบผู้ยืม (ม.๖๔๓ เมื่อคิดหน้าที่เท่านั้น ฎ.๒๗๖๖/๕๑)
- ๔) ความระงับของสัญญา (ม.๖๔๗+อื่นๆ)
- ๕) อายุความ (ม.๖๔๕+ม.๑๕๓/๓๐)

๑. ยืมใช้คงรูป

๒) หน้าที่ผู้ยืมใช้คงรูป

- จ่าย (ม.๖๔๒)
- ใช้ (ม.๖๔๓)
- สงวน (ม.๖๔๔)
- คืน (ม.๖๔๐, ๖๔๖)
- บำรุง (ม.๖๔๓)

๑. ยืมใช้คงรูป

๒) หน้าที่ผู้ยืมใช้คงรูป (จ่าย)

- ม.๖๔๒ “ค่าดูค่าธรรมเนียม...ค่าส่งมอบ...
ค่าส่งคืน...ผู้ยืมเป็นผู้เสีย”
- ส่วนสถานที่ส่งมอบ ถ้าไม่ได้ตกลงกันเป็นไป
ตาม ม.๓๒๔ คือ ณ สถานที่ทรัพย์สินตั้งอยู่ในเวลาที่ยืม

๑. ยืมใช้คงรูป

๒) หน้าที่ผู้ยืมใช้คงรูป (ใช้)

- ม.๖๔๓ “...ถ้า
เอาไปใช้การอย่างอื่นนอกจากการอันเป็นปกติ..
นอกจากการอันปรากฏในสัญญา...
เอาไปให้บุคคลภายนอกใช้สอย
เอาไปไว้นานกว่าที่ควรจะให้
ผู้ยืมจะต้องรับผิดชอบ...แม้ถึงจะเป็นเพราะ
เหตุสุดวิสัย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่า...
- ฝ่ายผู้ให้ยืมบอกเลิกสัญญาตาม ม.๖๔๕

๑. ยืมใช้คงรูป

๒) หน้าที่ผู้ยืมใช้คงรูป (สงวน)

- ม.๖๔๔ “...สงวนทรัพย์สินที่ยืม...เช่นวิญญูชน...”
- เทียบกับกรณีคนธรรมดาทั่วไปจะมีพฤติการณ์ในการดูแลทรัพย์สินนั้นๆอย่างไร
- คุชนิคของทรัพย์สินแต่ละประเภทด้วย
- ฝ่าฝืนผู้ยืมบอกเลิกสัญญาตาม ม.๖๔๕
- เทียบ ฎ.๖๐๓/๒๕๕๐ , ๑๐๐๘๒/๕๑, ๗๕๗๕/๕๕

๑. ยืมใช้คงรูป

๒) หน้าที่ผู้ยืมใช้คงรูป (คืน)

- ม.๖๔๐ “...คืน...เมื่อใช้สอยเสร็จแล้ว”
- ม.๖๔๖ “ถ้ามิได้กำหนดเวลา...ใช้สอยทรัพย์สินนั้นเสร็จ...ในสัญญา...”
- “ถ้าเวลาก็มิได้กำหนด....สัญญาก็ไม่ปรากฏ...เรียกของคืนเมื่อไรก็ได้”
- แสดงว่ากำหนดเวลาได้เช่นเดียวกับเช่าทรัพย์สินก็ต้องคืนตามเวลา (ฎ.๓๓๘/๒๕๓๕)
- ค่าใช้จ่ายในการคืนตาม ม.๖๔๒
- ผู้ยืมไม่ยอมคืนเป็นทั้งผิดสัญญาและละเมิด

๑. ยืมใช้คงรูป

๒) หน้าที่ผู้ยืมใช้คงรูป (บำรุง)

- ม.๖๔๗ “ค่าใช้จ่าย...การบำรุงรักษา...”
- ผู้ยืมจ่ายเพื่อการบำรุงรักษาตามปกติ
- ถ้าไม่ได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น
- ผู้ยืมจะเรียกคืนไม่ได้

๑. ยืมใช้คงรูป

- ๑) ลักษณะสัญญาฯ (ใช้คงรูป+ไม่มี+ไม่มี+ส่งมอบ+ตัวผู้ยืม)
- ๒) หน้าที่ผู้ยืมฯ (ม.๖๔๒+ม.๖๔๓+ม.๖๔๔+ม.๖๔๐,๖๔๖+ม.๖๔๗)
- ๓) ความรับผิดผู้ยืมฯ (เมื่อผิดหน้าที่เท่านั้น ฎ.๒๗๖๖/๕๑)
- ๔) ความระงับของสัญญาฯ (ม.๖๔๘+อื่นๆ)
- ๕) อายุความ (ม.๖๔๕+ม.๑๕๓/๓๐)

๑. ยืมใช้คงรูป

๓) ความรับผิดผู้ยืมใช้คงรูปในตัวทรัพย์สิน

- เฉพาะเมื่อผิดหน้าที่ตาม ม.๖๔๓ และ ม.๖๔๔ แล้วเกิดความเสียหายเท่านั้น ผู้ยืมจึงจะต้องรับผิด (ฎ.๕๓๔/๐๖, ๗๕๑๖/๕๕)
- ถ้าไม่ผิดหน้าที่ตาม ม.๖๔๓ และ ม.๖๔๔ แม้เกิดความเสียหายก็ไม่ต้องรับผิด ถึงแม้ผู้ยืมจะยอมจ่ายเงินไปให้ผู้ยืมก็ไปฟ้องผู้ที่ทำให้เกิดความเสียหายไม่ได้เพราะตนไม่มีหน้าที่ต้องรับผิด (ฎ.๒๗๖๖/๕๑)

ข้อสอบเนติสมัย ๒๓

- จันทร์ยืมรถอาทิศย์พากรियाไปเที่ยว อังคารขับรถประมาท (ฝ่ายเดียว) สวนทางมาชนรถเสียหาย อาทิศย์จะฟ้องใครให้รับผิดชอบที่เสียหาย

ข้อสอบเนติสมัย ๒๓

- จันทร์ยิ้มรถอาทิพย์พาภริยาไปเที่ยว อังคารขับรถ
ประมาณ (ฝ่ายเดียว) สวนทางมาชนรถเสียหาย
อาทิพย์จะฟ้องใครให้รับผิดชอบที่เสียหาย
ธง ไม่ฟ้องจันทร์เพราะใช้รถเป็นปกติแก่ทรัพย์สิน
ตามที่ยืมไป ทั้งเหตุที่รถเสียหายมิใช่การกระทำผิด
ของจันทร์ จันทร์ไม่ต้องรับผิดชอบตาม ม.๖๔๓
ฟ้องอังคาร เพราะอังคารประมาณ ความเสียหาย
ทั้งหมดเกิดจากอังคาร อังคารเป็นผู้ทำละเมิด จำต้อง
ใช้ค่าสินไหมทดแทนทั้งหมดตาม ม.๔๒๐

๑. ยืมใช้คงรูป
สมมติตามตัวอย่างเดิม
จันทร์เอารถไปซ่อมจ่าย
ไป ๑๐๐,๐๐๐ บาท
จันทร์จะฟ้องอังคาร
ได้หรือไม่

๑. ยืมใช้คงรูป

ฎ.๖๖๘๗/๓๗ โจทก์ผู้ยืมรถยนต์ของผู้อื่นมาแล้วถูก
จำเลยทำละเมิดชนท้ายได้รับความเสียหาย โจทก์ไม่มี
หน้าที่ซ่อมรถยนต์คันที่ถูกทำละเมิดได้รับความเสียหาย
ให้อยู่ในสภาพเดิม จึงมิใช่ผู้ได้รับความเสียหายจากการ
กระทำละเมิด ไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยให้รับผิดชอบใช้ค่าซ่อม
รถยนต์ให้อยู่ในสภาพเดิม

๑. ยืมใช้คงรูป

ฎ.๒๓๖๖/๕๑ มาตรา ๖๔๓ โจทก์ยืนยันว่า เหตุละเมิด
เป็นความผิดของจำเลย โจทก์ผู้ยืมจึงไม่ต้องรับผิดชอบ
เจ้าของทรัพย์สินแม้โจทก์จะได้ซ่อมรถที่ยืมมาแล้ว โจทก์
ก็ไม่อยู่ในฐานะที่จะรับช่วงสิทธิของเจ้าของทรัพย์สินที่จะ
เรียกร้องให้จำเลยรับผิดชอบได้เพราะโจทก์ไม่มีหนี้อันจะ
ต้องรับผิดชอบต่อเจ้าของ โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง
(ฎ.๕๒๖/๒๕, ๑๑๘๐/๑๕, ๖๖๘๗/๓๗, ๓๔๕๑/๒๔)

๑. ยืมใช้คงรูป

๔) ความระงับของสัญญา
- ม.๖๔๘ "...ระงับไปด้วยมรณะแห่งผู้ยืม"
- ฎ.๓๓๘/๒๔๗๕ ให้ยืมทรัพย์สินกันตลอดอายุ
ของผู้ยืม เมื่อผู้ให้ยืมตาย ผู้รับมรดกยังไม่มี
สิทธิเรียกทรัพย์สินที่ยืมคืนจนกว่าผู้ยืมจะถึงแก่
ความตายแล้ว และการยืมทรัพย์สินนั้นกำหนด
เวลาสั้นได้เช่นเดียวกับการเช่าทรัพย์สิน
- เหตุอื่นๆ ตามหลักทั่วไป เช่น ม.๖๔๕

๑. ยืมใช้คงรูป

๕) อายุความ
- ม.๖๔๕ "...ค่าทดแทน...หกเดือน
นับแต่วันสิ้นสัญญา"
- ส่วนการฟ้องในฐานะคู่สัญญาเรียก
ใช้ราคามีสภาพฟ้องภายในอายุความ
๑๐ ปี (ม.๑๕๓/๓๐)
(เทียบ ฎ.๒๕๘๕/๒๖, ๕๖๖/๓๖)
- ส่วนการใช้สิทธิในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์
ติดตามทรัพย์สินที่ไม่มีอายุความ (ม.๑๓๓๖)

๒. ยืมใช้สิ่งเปลี่ยนแปลง

- ๑) ลักษณะสัญญาฯ (ใช้สิ่งไป+มีได้+โอน+ส่งมอบ)
- ๒) หน้าที่ผู้ยืมฯ (ม.๖๕๐ วรรค ๑ ตอนท้าย+ม.๖๕๑+ม.๖๕๒)

๒. ยืมใช้สิ่งเปลี่ยนแปลง

- ๑) ลักษณะสัญญาฯ (ม.๖๕๐)
  - (๑) ใช้ทรัพย์สินสิ่งไปเพื่อประโยชน์ผู้ยืม
  - (๒) ไม่ต่างตอบแทนแต่มีค่าตอบแทนได้
  - (๓) โอนกรรมสิทธิ์
  - (๔) บริบูรณ์เมื่อส่งมอบทรัพย์สิน

๒. ยืมใช้สิ่งเปลี่ยนแปลง

- (๑) ใช้ทรัพย์สินสิ่งไปเพื่อประโยชน์ผู้ยืม
  - อาหาร, ของกิน, ของใช้หมดไป, ยา, เงินฯ
  - ทรัพย์สินบางชนิดต้องดูเจตนาคู่สัญญาว่ายืมแบบใช้คงรูปหรือใช้สิ่งเปลี่ยนแปลง เช่น ยืมธนบัตรที่มีลักษณะพิเศษ ฯ หรือกรณียืมสังกะสีไปใช้คงรูปหรือใช้สิ่งเปลี่ยนแปลง

๒. ยืมใช้สิ่งเปลี่ยนแปลง

- ฎ.๕๐๕/๐๕ จำเลยยืมไม้และสังกะสีของผู้ร้องเพื่อปลูกเรือนอาจต้องเอาบ้านทอนตัดฟันแปรสภาพไปเป็นตัวเรือนและตามปกติเมื่อยืมมาใช้เช่นนี้ ก็หมายความว่าเอาทรัพย์สินนั้น ๆ มาขาดที่เดียวไม่ใช่จะเอาทรัพย์สินนั้นไปคืนอีก จึงถือว่าเป็นการยืมใช้สิ่งเปลี่ยนแปลงกรรมสิทธิ์ในเรือนนั้นโอนไปเป็นของจำเลยตาม ม.๖๕๐

๒. ยืมใช้สิ่งเปลี่ยนแปลง

- (๒) ไม่ต่างตอบแทนแต่มีค่าตอบแทนได้
  - แม้ ส.ญ.ยืมใช้สิ่งเปลี่ยนแปลงเป็นสัญญาไม่ต่างตอบแทน ผู้ยืมมีหนี้ต้องคืนทรัพย์สินที่ยืม แต่อาจมีค่าตอบแทนได้ เช่น ดอกเบี้ยตาม ส.ญ.กู้ยืมเงิน

๒. ยืมใช้สิ่งเปลี่ยนแปลง

- (๓) โอนกรรมสิทธิ์
    - เมื่อต้องโอนกรรมสิทธิ์จึงต้องเป็นเจ้าของ ถ้าไม่ใช่เจ้าของก็ไม่มีกรรมสิทธิ์ที่จะโอนแก่ผู้ยืม (ฎ.๕๐๕/๐๕)
    - เว้นแต่พอจะถือได้ว่าเจ้าของยินยอม
- ฎ.๓๕๔/๒๓, ๑๖/๓๔
- เมื่อกรรมสิทธิ์โอน แม้เกิดภัยพิบัติที่ผู้ยืมไม่ต้องรับผิดชอบผู้ยืมก็ต้องรับบาปเคราะห์นั้น เช่น ยืมมาแล้วเกิดไฟไหม้จากที่อื่นลามมาฯ ผู้ยืมยังต้องรับผิดชอบ

๒. ยืมใช้สินเปลือง

(๔) บริบูรณ์เมื่อส่งมอบทรัพย์สิน

- ม.๖๕๐ ว.๒ "...บริบูรณ์ต่อเมื่อส่งมอบ..."
- ถ้าไม่ส่งมอบไม่โมฆะแต่ยังไม่เกิดผลผูกพัน
ยังไม่เกิดสิทธิและหน้าที่ตาม ส.ญ.
- ส.ญ.จะให้ยืมมิได้หรือไม่
เทียบ ฎ.๒๕๒๓/๒๕

๒. ยืมใช้สินเปลือง

ฎ.๒๕๒๓/๒๕ จำเลยเสนอโครงการจัดสรรฯ ให้โจทก์พิจารณาและร่วมทำ
พร้อมขออนุมัติเงินกู้ ต่อมาตกลงทำ "สัญญากู้เงิน" กับ "สัญญาให้ผู้ซื้อกู้เงิน"
โดยจำเลยต้องจ่ายเงินค่าตรวจสอบบ้านที่จำเลยสร้างขึ้นทุกหลังละ ๗๐๐ บาท
โจทก์มีหน้าที่หาเงินมาให้ผู้ซื้อกู้ร้อยละ ๗๕ ของราคา จำเลยจะต้องให้ผล
ประโยชน์แก่โจทก์ร้อยละ ๒.๕ ของราคา สัญญาทั้ง ๒ ฉบับ จึงเป็นสัญญา
ต่างตอบแทนกันเป็นพิเศษยิ่งกว่าสัญญากู้ธรรมดา คู่สัญญามีสิทธิและหน้าที่
ต่อกัน ต่อมาโจทก์จำเลยตกลงเพิ่มวงเงินและปฏิบัติบ้างแล้ว โจทก์จะปฏิเสธ
ไม่ให้กู้เงินไม่ได้ เป็นการผิดสัญญา (โจทก์เป็นสถาบันการเงิน) (ฎ.๗๖๐๒/๕๗)

๒. ยืมใช้สินเปลือง

- ๑) ลักษณะสัญญาฯ (ใช้สินเปลือง+มิได้+โอน+ส่งมอบ)
- ๒) หน้าที่ผู้ยืมฯ (ม.๖๕๐ ว.๑ ตอนท้าย+ม.๖๕๑+ม.๖๕๒)

ยืม

๑. ยืมใช้คงรูป

- ๑) ลักษณะสัญญาฯ
- ๒) หน้าที่ผู้ยืมใช้คงรูป
- ๓) ความรับผิดชอบผู้ยืมฯ
- ๔) ความระงับของ ส.ญ.ฯ
- ๕) อายุความ

๒. ยืมใช้สินเปลือง

- ๑) ลักษณะสัญญาฯ
- ๒) หน้าที่ผู้ยืมใช้สินเปลือง
- ๓) อายุความ

๓. กู้ยืมเงิน

ฎ.๔๐๘/๖๕ มหาวิทยาลัยโจทก์ให้จำเลยยืมเงินไปเพื่อชำระจ่ายในการปฏิบัติการ
ตามโครงการและกิจการของศูนย์บริการวิชาการมนุษยศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์
ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโจทก์ สัญญายืมเงินแต่ละฉบับจำเลยทำในฐานะพนักงานของ
โจทก์ซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่ผู้ช่วยการศูนย์บริการวิชาการมนุษยศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์ คั้งนั้นการที่จำเลยยืมเงินไปจากโจทก์แต่ละครั้งก็เพื่อนำไปใช้
ประโยชน์ในกิจการของโจทก์ทั้งสิ้น มิใช่เข้าไปใช้สอยอันเป็นประโยชน์ของจำเลย
ผู้ยืมเองเช่นอย่างสัญญายืมใช้คงรูปหรือยืมใช้สินเปลืองตาม ม.๖๔๐ และ ม.๖๕๐
นิติสัมพันธ์ระหว่างโจทก์กับจำเลยหาได้ผูกพันกันในลักษณะยืมไม่

ฎ.๑๖/๓๔ จำเลยที่ ๑ ทำสัญญากู้ยืมเงินโจทก์ไว้ แม้
เงินกู้ที่จำเลยที่ ๑ รับไป จะเป็นเงินของธนาคารโจทก์และ
ธนาคารโจทก์เป็นผู้มอบเงินกู้ให้แก่จำเลยที่ ๑ ก็เป็นเรื่อง
ที่ธนาคารโจทก์มีเจตนาช่วย ออกเงินกู้แทนโจทก์ซึ่งเป็นบุตร
โจทก์ในฐานะเป็นผู้ให้กู้จึงมีอำนาจฟ้องจำเลยที่ ๑ ในฐานะ
ผู้กู้ และฟ้องจำเลยที่ ๒ ในฐานะผู้ค้ำประกัน

 ๓. กู้ยืมเงิน (ม.๖๕๓ - ม.๖๕๖)
 ในเบื้องต้นต้องทำความเข้าใจก่อนว่าสัญญากู้ยืมเงิน
 ถือเป็นสัญญาใช้เงินเปลี่ยนแปลงอย่างหนึ่ง (ฎ.๒๒๖๕/๒๕๖๐)
 นอกจากต้องนำบทบัญญัติในมาตรา ๖๕๐ ถึง ๖๕๖
 มาบังคับแล้ว ยังต้องนำบทบัญญัติในเรื่องนิติกรรมสัญญา
 หรือหนี้ในบรรพ ๑ และบรรพ ๒ มาบังคับใช้ด้วย

 นำเรื่องนิติกรรมสัญญาและหนี้มาใช้ด้วย
 - กรณีนิติบุคคลทำสัญญาใช้เงิน (ม.๖๖)
 หลักทำตามวัตถุประสงค์ของนิติบุคคล
 จึงจะผูกพัน (ฎ.๑๓๘๓/๕๑)
 เว้นแต่เรื่องการกู้ยืมเงิน ถ้านิติบุคคลมี
 วัตถุประสงค์ประกอบธุรกิจการค้า แล้วไป
 กู้เงินใช้กิจการค้าถือว่าทำในวัตถุประสงค์
 (ฎ.๕๐๐๒/๔๐) (เทียบ ฎ.๔๕๐๐/๖๑)
 - วัตถุประสงค์ของนิติกรรม (ม.๑๕๐)
 (ไม่ขัด ก.ม., ไม่พันวิสัย, ไม่ขัดความสงบ)

 นำเรื่องนิติกรรมสัญญาและหนี้มาใช้ด้วย
 - กรณีนิติบุคคล (ม.๖๖)
 ฎ.๕๐๐๒/๔๐ จำเลยที่ ๑ เป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์
 ในการประกอบธุรกิจการค้า การประกอบธุรกิจดังกล่าว
 จึงต้องมีการซื้อขายและต้องมีเงินทุนในการดำเนินกิจการ
การกู้ยืมเงินมาเพื่อใช้ในการดำเนินกิจการของจำเลยที่ ๑
 จึงเป็นเรื่องการประกอบธุรกิจการค้าของจำเลยที่ ๑
 นั่นเอง หากใช่เป็นการกระทำนอกเหนือวัตถุประสงค์ที่ไม่
 (ฎ.๓๘๘๖/๒๕)

 นำเรื่องนิติกรรมสัญญาและหนี้มาใช้ด้วย
 - กรณีนิติบุคคล (ม.๖๖)
 ฎ.๑๓๘๓/๕๑ บริษัทจำเลยมีวัตถุประสงค์ในข้อ (๔) คือ การรับ
 ออก โอนและสลักหลังตั๋วเงินหรือตราสารที่เปลี่ยนมือได้อย่างอื่น
 และตามข้อ (๓๕) ประกอบธุรกิจบริการรับค่าประกันหนี้สิน
 ความรับผิดชอบ และการปฏิบัติตามสัญญาของบุคคลอื่น การที่จำเลย
 รับอาวัลตั๋วสัญญาใช้เงินซึ่งเป็นการค้าประกันอย่างหนึ่งจึงเป็น
การกระทำตามวัตถุประสงค์ของจำเลย
 ฎ.๔๓๘๗/๓๑ กรรมการผู้มีอำนาจของจำเลยที่ ๓ (บริษัท) ทำ
 สัญญาในนามบริษัทค่าประกันหนี้ของผู้อื่นที่ไม่เกี่ยวกับบริษัท
นอกขอบวัตถุประสงค์ของจำเลยที่ ๓ จำเลยที่ ๓ ไม่ต้องรับผิดชอบ

 นำเรื่องนิติกรรมสัญญาและหนี้มาใช้ด้วย
 ฎ.๓๐๓/๘๓ บอกผู้ให้กู้ว่าจะเอาไปลงทุนค้าฝิ่นเถื่อน โมงะ
 ฎ.๓๕๘/๑๑ บอกผู้ให้กู้ว่าจะเอาไปให้หนี้จำนองมือปืน
 ไปยิงครู โมงะ
 ฎ.๕๓๑๘/๕๒ ผู้ให้กู้ว่าจะไปเริ่มต้นกรรมการคุมสอบ
 สอบเข้ารับราชการ โมงะ (ฎ.๔๓๒๓/๕๘, ๖๐๒๓/๖๑)
 ฎ.๔๘๘๒/๕๐ ศ.ญ.กู้จากมูลหนี้หวัดไต่ดิน ไม่ก่อหนี้
 ฎ.๖๒๒๓/๕๖ ข้อตกลงดอกเบี้ยเกิน ก.ม. โมงะ (ฎ.๔๐๐๑/๕๑)
 ฎ.๓๓๓๓/๓๘ พระภิกษุให้กู้ยืมโดยคิดดอกเบี้ยได้

 นำเรื่องนิติกรรมสัญญาและหนี้มาใช้ด้วย
 ม.๓๒๑ ว.๑ ถ้าเจ้าหนี้อยอมรับ
 การชำระหนี้เป็นอย่างอื่นแทนการ
 ชำระหนี้ที่ได้ตกลงกันไว้ ท่านว่า
 หนี้นั้นก็พ้นอันระงับสิ้นไป
 (ไม่อยู่ในบังคับ ม.๖๕๓ ว.๒)

นำเรื่องนิติกรรมสัญญาและหนี้มาใช้ด้วย
 ฎ.๑๑๗๘/๑๐ การชำระหนี้เงินกู้ด้วยการโอนที่ดิน
 ให้เจ้าหนี้เป็นการชำระหนี้เป็นอย่างอื่นซึ่งมิใช่การชำระหนี้
 ด้วยเงินตามมาตรา ๓๒๑ แม้จะมีได้มีหลักฐาน
 การชำระหนี้เป็นหนังสือตาม ม.๖๕๓ ว.๒ ศาลก็รับฟัง
 พยานบุคคลที่นำสืบในเรื่องการชำระหนี้นั้นได้ เมื่อโอน
 ที่ดินชำระหนี้เงินกู้แล้วหนี้นั้นก็ระงับไป (เนติ ๖๕)

นำเรื่องนิติกรรมสัญญาและหนี้มาใช้ด้วย
 ฎ.๓๕๗๗/๖๓ ส.ชำระหนี้ให้แก่โจทก์ โดยโจทก์รับบัตรเอทีเอ็ม
 ของ ส. ไว้ถอนเงินจากบัญชีของ ส. กรณีนี้เป็นเรื่องที่เจ้าหนี้
 ยอมรับการชำระหนี้เป็นอย่างอื่นแทนการชำระหนี้ที่ได้ตกลงกันได้
 ตาม ม.๓๒๑ ว.๑ ซึ่งไม่ต้องห้ามที่จำเลยจะนำสืบพยานบุคคล
 ให้ศาลเห็นถึงวิธีการชำระหนี้โจทก์ว่าได้ปฏิบัติต่อกันเช่นใด
 ทั้งไม่อยู่ในบทบังคับเฉพาะตาม ม.๖๕๓ ว.๒

นำเรื่องนิติกรรมสัญญาและหนี้มาใช้ด้วย
 การทำหนังสือรับสภาพหนี้
 ไม่ทำให้มูลหนี้เดิมระงับไป

นำเรื่องนิติกรรมสัญญาและหนี้มาใช้ด้วย
 ฎ.๕๕๒/๒๓ การทำหนังสือรับสภาพหนี้
 ไม่ทำให้มูลหนี้เดิมระงับไป หนังสือ
 รับสภาพหนี้คงเป็นเพียงหลักฐานแห่งการ
 สงวนสิทธิเรียกร้องอันมีอยู่ในมูลหนี้เดิม
 นั้นเอง (เนติ ๖๕)

๓. กุ้ย้มเงิน
 การพิจารณาว่าเป็นนิติกรรม
 กุ้ย้มเงินหรือไม่ ต้องพิจารณา
 จากเจตนา แบบ เนื้อหาของสัญญา
 และความผูกพันคู่สัญญาด้วย

๓. กุ้ย้มเงิน
 ฎ.๑๑๐๗/๕๕ การพิจารณาว่าเป็นนิติกรรมประเภทใด ต้องพิจารณาจาก
 เจตนา แบบ เนื้อหาของสัญญาและความผูกพันคู่สัญญา สาเหตุที่ผู้เสียหาย
 เข้าทำสัญญากับบริษัท ท. ก็เพราะมีเจตนาจ่ายเงิน จากบริษัท ท. ที่อ้างว่าเป็น
 การร่วมลงทุน ก็ไม่ปรากฏว่าบริษัท ท. มีกิจการใดที่จะให้ร่วมลงทุน หรือ
 ผู้เสียหายได้ประโยชน์ใดจากการเข้าทำสัญญาร่วมลงทุน คงมีแต่การชำระ
 เงินคืนเป็นรายวันตามที่กำหนด พฤติการณ์เห็นได้ชัดว่าเป็นการกู้เงิน
 ผู้เสียหายผ่อนชำระโดยร่วมส่วนดอกเบี้ยอันเป็นผลประโยชน์ที่บริษัท ท.
 เรียกจากผู้เสียหายรวมอยู่ด้วย ซึ่งเป็นดอกเบี้ยที่เกินอัตราที่ ก.ม.กำหนด

๓. กู้ยืมเงิน

ฎ.๑๔๘๓๘/๕๖ แม้มีการทำสัญญาเช่าซื้อก็เป็นเพียงนิติกรรม
อำพรางการกู้ยืมเงินที่แท้จริง โดยการกู้ยืมเงินดังกล่าวคิดผล
 ประโยชน์เป็นดอกเบี้ยไม่น้อยกว่าอัตราร้อยละ ๘๐ ต่อปี เกิน
 อัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี จำเลยทั้งสองจึงมีความผิดฐานร่วมกับ
 พวกรู้กู้ยืมเงินโดยเรียกดอกเบี้ยเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด
 (เทียบ ฎ.๒๔๘๐/๕๕, ๑๐๒๕/๓๒, ๔๖๘๖/๕๒, ๒๕๐/๖๔)

๓. กู้ยืมเงิน

ฎ.๔๘๐๕/๔๐ โจทก์รับซื้อสัตว์น้ำจากผู้มีอาชีพประมง
 และยืมเงินและทรงจ่ายค่าใช้จ่ายและค่าอุปกรณ์
 เกี่ยวกับเรือประมงของผู้ซึ่งนำสัตว์น้ำมาขายแก่โจทก์
 การชำระคืนตกลงให้หักจากค่าปลาหรือสัตว์น้ำที่นำมาขาย
 จำเลยนำปลาขายแก่โจทก์ โดยโจทก์ให้จำเลยยืมเงินและ
 ทรงจ่ายค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเรือประมงของจำเลยไปก่อน
 เมื่อจำเลยนำสัตว์น้ำมาขายแก่โจทก์ โจทก์จึงคิดหักหนี้เงิน
 ที่จำเลยรับล่วงหน้าและทรงจ่ายไป ดังนี้ นิติสัมพันธ์
 ระหว่างโจทก์กับจำเลยดังกล่าวมิใช่เป็นการกู้ยืมแต่เป็นการ
 รับเงินไปเป็นทุนหมุนเวียนในการทำการประมงของจำเลย
 (ไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือ โจทก์ก็มีอำนาจฟ้อง)

๓. กู้ยืมเงิน

- สัญญากู้ยืมเงินมีอายุความ ๑๐ ปี (ม.๑๕๓/๓๐)
เว้นแต่ตกลงกำหนดวิธีชำระหนี้คืนโดยผ่อนทุนคืน
เป็นงวดๆ มีอายุความ ๕ ปี (ม.๑๕๓/๓๓(๒))
 - วิธีนับอายุความก็ตามหลักทั่วไปและนำเรื่อง
 อายุความสะดุดหยุดลงมาใช้ด้วย (ฎ.๓๒๒/๓๔)
 - ถ้ามีกำหนดคืนตามวันปฏิทิน อายุความก็เริ่ม
 นับถัดจากวันตามปฏิทินนั้น
 - ถ้าไม่มีกำหนดเวลาคืนและอนุมาณไม่ได้
 ก็เรียกได้โดยพลัน ม.๒๐๓ ฟ้องได้ไม่ต้อง
 บอกกล่าว ม.๖๕๒ อายุความเริ่มนับถัดวันยืม
 (ฎ.๘๗๒/๕๑, ๕๑๘๒/๕๖, ๘๘๑๑/๕๖)

๓. กู้ยืมเงิน

ฎ.๑๑๕๒/๕๒ จำเลยที่ ๑ กู้ยืมไปจากโจทก์มีข้อตกลงผ่อน
 ชำระต้นเงินและดอกเบี้ยคืนเป็นงวด ถือได้ว่าโจทก์และจำเลย
 ที่ ๑ ตกลงกำหนดวิธีชำระหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงินคืนโดยผ่อนทุน
คืนเป็นงวดๆ สิทธิเรียกร้องของโจทก์จึงมีกำหนดอายุความ ๕ ปี
 ตาม ม.๑๕๓/๓๓(๒) (ฎ.๑๒๔๔๒/๕๓, ๑๕๑๕๘/๕๘, ๖๑๔๕/๖๒)

๓. กู้ยืมเงิน

ฎ.๑๐๖๒/๖๔ หนี้เงินกู้ตามสัญญากู้ยืมเงิน
 มีเงื่อนไขให้ผ่อนชำระเงินกู้ทั้งต้นเงินและ
 ดอกเบี้ยเป็นรายเดือน จึงเป็นหนี้เงินที่ต้อง
ผ่อนทุนคืนเป็นงวดๆ มีอายุความ ๕ ปี

๓. กู้ยืมเงิน

ฎ.๒๕๒๒/๖๑ สัญญาสินเชื่อกำหนดให้จำเลยชำระ
 เพียงจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องชำระ และมีได้กำหนดให้จำเลย
 ต้องผ่อนชำระทุนคืนเป็นเวลาถึงงวด ตามสัญญาสินเชื่อกำหนด
 จึงไม่มีลักษณะผ่อนทุนคืนเป็นงวดๆ ตาม ม.๑๕๓/๓๓(๒)
 ซึ่งมียุอายุความ ๕ ปี แต่มีอายุความ ๑๐ ปี ตาม ม.๑๕๓/๓๐
 (ฎ.๑๕๘/๖๕)

๓. กู้ยืมเงิน

ฎ.๙๑๗/๕๑ สัญญากู้เงินไม่ได้กำหนดเวลาชำระต้นเงินคืนไว้
 โจทก์ยอมเรียกให้จำเลยชำระหนี้ได้โดยพลันตามม. ๒๐๓ ว.๑
 และถือเป็นระยะเวลาที่ผู้ให้กู้อาจบังคับสิทธิเรียกร้องได้
 อายุความจึงเริ่มนับแต่วันถัดจากวันทำสัญญากู้เงินแต่ละฉบับ
 ซึ่งกฎหมายมิได้กำหนดอายุความการกู้ยืมเงินไว้โดยเฉพาะ
 ต้องใช้อายุความทั่วไป ๑๐ ปี ตาม ม. ๑๕๓/๓๐ (ฎ.๒๗๗๐/๖๐)

๓. กู้ยืมเงิน

ฎ.๕๕๖/๔๔ จำเลยที่ ๑ ทำสัญญาไว้กับโจทก์ โดยมี
 จำเลยที่ ๒ เป็นผู้ค้ำประกัน วันที่ ๓ ธ.ค.๓๔ จำเลยที่ ๑ มียอดหนี้
 ค้างชำระโจทก์ ต่อมาจำเลยที่ ๑ ถึงแก่ความตาย การที่โจทก์
 ไม่ได้ใช้สิทธิเรียกร้องต่อกองมรดกของจำเลยที่ ๑ นับแต่ทราบ
 ว่าจำเลยที่ ๑ ถึงแก่กรรมภายในอายุความ ๑ ปี สิทธิเรียกร้องต่อ
 กองมรดกของจำเลยที่ ๑ จึงขาดอายุความตาม ม.๑๗๕๔ ว.๓
 จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้ค้ำประกันยอมยกข้อต่อสู้ดังกล่าวขึ้นอ้างได้
 ตาม ม.๖๕๔ จำเลยที่ ๒ จึงไม่ต้องรับผิดชอบชำระหนี้ตามฟ้อง
 (เนติ ๕๕)

๓. กู้ยืมเงิน (ม.๖๕๓ - ม.๖๕๖)

- ๑) บริบูรณ์ต่อเมื่อส่งมอบเงินกู้ยืม (ม. ๖๕๐ ว.๒)
- ๒) กำหนดเวลาชำระหนี้เงินกู้ยืม (ม. ๖๕๒)
- ๓) หลักฐานแห่งการกู้ยืม (ม. ๖๕๓ ว.๑)
- ๔) การนำสืบการใช้เงินกู้ยืม (ม. ๖๕๓ ว.๒)
- ๕) ดอกเบี้ยในการกู้ยืม (ม. ๖๕๔, ๖๕๕ +
 พ.ร.บ. ห้ามฯ + พ.ร.ก. แก้ไขเพิ่มเติม ป.พ.พ.ฯ)
- ๖) การรับหรือคืนทรัพย์สินแทนเงินกู้ยืม (ม. ๖๕๖)

คำ

หนังสือกำหนด
 ขาวชำระหนี้ให้ค่า ๖๐๐,๐๐๐ บาท
 ค่าทำหนังสือปลดหนี้ให้ขาว

แดง กู้	ขาว	ต่อมาเขียว
๒ ล้าน	ค้ำฯ	ค้ำฯ
	๑ ล้าน	๑ ล้าน